

at man giver Vælgerne rigtig Besked for Valgene, og at man opfylder de Løfter, man giver Vælgerne, og handler i Overensstemmelse med sit Program, men noget saadant foreligger heller ikke i denne Sag. Der er ikke givet Vælgerne Oplysning om det System af Sociallovgivningsforringelser, som nu er ved at blive gennemført, der var ingen, der kendte Regeringens Hensigter paa dette Omraade, og ingen kunde læse sig til det i Venstres Program, thi der staar ikke et Ord om, at det er Venstres Opgave at forringe den sociale Lovgivning. De har handlet i Strid med deres Program, og de har handlet paa Trods af de Løfter, de gav Vælgerne, og som gik ud paa noget helt andet end den sociale Lovgivnings Forringelse.

Disse Forudsætninger er altsaa ikke opfyldt, og derfor synes jeg meget vel, at man, hvis der var Mulighed derfor, og hvis det var Alvor det hele, kunde iværksætte en Folkeafstemning, naar man ikke vil en almindelig Vælgerafgørelse ved Valg, om de Lovforslag, som altsaa nu er nær ved at være vedtaget. For saa vidt der fortsat bliver Forhandling om den Sag, vil jeg ogsaa fremdeles anbefale, at man stemmer for et Lovforslag som det foreslaaede. For vor Skyld kan det være underordnet, paa hvilken Maade vi hindrer Gennemførelsen af den sociale Lovgivnings Forringelse; og naar vi ikke kan faa den Udgang, vi foreslog forleden, har vi intet imod at gaa den Vej, der her er foreslaaet, hvis vi, som sagt, kan faa det høje Ministeriums Tilsagn om, at man udsætter Stadfæstelsen af de paagældende Love, for ellers er jo hele Gildet til ingen Nytte, det maa jeg indrømme.

Ole Bjørn Kraft: Folketinget har i denne Samling ligefrem været bestormet med Forslag om forskellige Arter af Folkeafstemning. De har alle baaret Titelen Folkeafstemning, skønt de i Virkeligheden principielt set har været ret forskellige, idet de dels har tilsigtet Folkeafstemning som Initiativ og dels Folkeafstemning i Form af Referendum.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Folkeafstemning som Initiativ, er det efter vor Opfattelse i Almindelighed forkasteligt som velegnet til at svække Rigsdagens Ansvar og skabe Uro i det politiske Liv. Noget anderledes maa man efter almindelig konservativ Synsmaade se paa Spørgsmaalet om Referendum. Jeg for mit personlige Vedkommende vil ikke paa Forhaand afvise Tanken om Indførelse af Referendum som et fast Led i vor Forfatning. Efter min Opfattelse kunde dette meget vel komme

til at virke fremmende paa en saglig Behandling af Spørgsmaalene, og i Særdeleshed tror jeg, at det kunde virke i Retning af at fremme den politiske Interesse i Befolkningen; for Folkestyret maa det være af væsentlig Betydning at skabe en Øgelse af den politiske Interesse, som man for Tiden stadig ser dale.

Hvis man derfor en Gang naar frem til en Reform af vor nuværende Forfatning — en Reform, som jeg tror stadig større Kredse af Befolkningen ser frem til —, vilde jeg for mit personlige Vedkommende finde det rimeligt, om man tog Spørgsmaalet om Indførelse af Referendum som et fast Led i vor Forfatning op til en Undersøgelse. Men saa vilde det ogsaa blive nødvendigt at indføre ganske bestemte og faste Regler for, hvorledes Referendum skulde virke, i hvilke Tilfælde det skulde træde i Kraft, og hvilke Love det skulde omfatte; og jeg er overbevist om, at hvis man havde saadanne Regler, vilde de Lovforslag, her er Tale om, ikke komme ud til Folkeafstemning. De er, som det er sagt fra anden Side, af en saadan Karakter, at de i høj Grad er uegnede til at kastes ud til Folkeafstemning.

Jeg vil ogsaa sige, at det i Almindelighed er forkasteligt at anvende et Princip som dette paa denne Maade. Et saadant Forslag skal ikke fremkomme, efter som det nu stemmer med det ene eller det andet politiske Partis taktiske Behov. Selv om man kunde erkende, at det Lovforslag, her er Tale om, egnede sig til at underkastes Referendum og dermed adskilte sig fra andre fremsatte Lovforslag, vilde man ikke kunne tiltræde Lovforslaget, saaledes som det her foreligger. Jeg tror i det hele taget ikke, at man fremmer Tanken om Indførelse af Folkeafstemning i vor Forfatning ved at fremsætte et Lovforslag som dette, ved at benytte Tanken om Folkeafstemning som et Halmstraa, hvortil synkende politiske Partier kan klynge sig. Denne Tanke er for god til en saadan Behandling.

Jeg kan derfor sige paa mit Partis Vegne, at vi ikke kan give dette Lovforslag vor Tilslutning. Vælgerne har ved deres Afstemning den 2. December i Princippet haft Lejlighed til at udtale sig om de Lovforslag; her er Tale om. Det vilde være skadeligt, om man nu søgte paa ny at kaste Spørgsmaalet frem, saaledes som det her er sket, og jeg kan derfor paa mit Partis Vegne anbefale, at man gaar imod Lovforslaget.

Axel Dam: Hvorledes man vil stille sig til det foreliggende Lovforslag om Folkeafstemning, maa bero paa, hvorledes man